

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 20ής Δεκεμβρίου 2017*

«Αίτηση αναίρεσεως – Κρατικές ενισχύσεις – Ψηφιακή τηλεόραση – Ενίσχυση για την ανάπτυξη της επίγειας ψηφιακής τηλεοράσεως σε απομακρυσμένες και λιγότερο αστικοποιημένες περιοχές –
Επιδότηση υπέρ των διαχειριστών πλατφορμών επίγειας ψηφιακής τηλεοράσεως –
Απόφαση κηρύσσουσα τα μέτρα ενισχύσεως εν μέρει ασυμβίβαστα με την εσωτερική αγορά –
Έννοια της “κρατικής ενισχύσεως” – Πλεονέκτημα – Υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος –
Καθορισμός – Διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών»

Στην υπόθεση C-70/16 P,

με αντικείμενο αίτηση αναίρεσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2016,

Comunidad Autónoma de Galicia,

Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA (Retegal), με έδρα το Santiago de Compostela (Ισπανία),

εκπροσωπούμενες από τους F. J. García Martínez και B. Pérez Conde, abogados,

αναιρεσείουσες,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από την P. Němečková καθώς και από τους É. Gippini Fournier και B. Stromsky,

καθής πρωτοδίκως,

SES Astra SA, με έδρα το Betzdorf (Λουξεμβούργο), εκπροσωπούμενη από τους F. González Díaz και V. Romero Algarra, abogados, καθώς και από τον F. Salerno, avocat,

παρεμβαίνουσα πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz, πρόεδρο τμήματος, C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe (εισηγήτρια) και Κ. Λυκούργο, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: A. Calot Escobar

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτηση αναίρεσής που άσκησαν, η Comunidad Autónoma de Galicia (Αυτόνομη Κοινότητα της Γαλικίας, Ισπανία) και η Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA (Retegal) ζητούν την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 26ης Νοεμβρίου 2015, Comunidad Autónoma de Galicia και Retegal κατά Επιτροπής (T-463/13 και T-464/13, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:901), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις προσφυγές τους με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως 2014/489/ΕΕ της Επιτροπής, της 19ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.28599 [(C 23/2010) (πρώην NN 36/2010, πρώην CP 163/2009)] που έχει χορηγηθεί από το Βασίλειο της Ισπανίας για την ανάπτυξη της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης σε απομακρυσμένες και λιγότερο αστικοποιημένες περιοχές (εκτός της Καστίλλης-Λα Μάντσα) (ΕΕ 2014, L 217, p. 52, στο εξής: επίδικη απόφαση).

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

- 2 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται από το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 1 έως 22 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Για τις ανάγκες της παρούσας διαδικασίας το ιστορικό συνοψίζεται ως ακολούθως.
- 3 Η υπό κρίση υπόθεση αφορά σειρά μέτρων που έλαβαν οι ισπανικές αρχές στο πλαίσιο της μεταβάσεως από την αναλογική στην ψηφιακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση στην Ισπανία, για το σύνολο της ισπανικής επικράτειας, εξαιρουμένης της Comunidad Autónoma de Castilla-La-Mancha (Αυτόνομης Κοινότητας Καστίλλης-Λα Μάντσα, Ισπανία) (στο εξής: επίμαχο μέτρο).
- 4 Το Βασίλειο της Ισπανίας θέσπισε κανονιστικό πλαίσιο για την προώθηση της διαδικασίας μεταβάσεως από την αναλογική στην ψηφιακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση, θέτοντας σε ισχύ, μεταξύ άλλων, τον Ley 10/2005 de Medidas Urgentes para el Impulso de la Televisión Digital Terrestre, de Liberalización de la Televisión por Cable y de Fomento del Pluralismo (νόμο 10/2005 περί θεσπίσεως επειγόντων μέτρων για την ανάπτυξη της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, την απελευθέρωση της καλωδιακής τηλεόρασης και την ενθάρρυνση του πλουραλισμού), της 14ης Ιουνίου 2005 (BOE αριθ. 142, της 15ης Ιουνίου 2005, σ. 20562), και το Real Decreto 944/2005 por el que se aprueba el Plan técnico nacional de la televisión digital terrestre (βασιλικό διάταγμα 944/2005 περί εγκρίσεως του εθνικού τεχνικού προγράμματος για την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση), της 29ης Ιουλίου 2005 (BOE αριθ. 181, της 30ής Ιουλίου 2005, σ. 27006). Το εν λόγω βασιλικό διάταγμα υποχρεώνει τους ιδιωτικούς και δημόσιους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς εθνικής εμβέλειας να διασφαλίζουν, αντιστοίχως, ότι καλύπτουν το 96 % και το 98 % του πληθυσμού όσον αφορά τη λήψη της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης (στο εξής: ΕΨΤ).
- 5 Για να καταστεί εφικτή η μετάβαση από την αναλογική τηλεόραση στην ΕΨΤ, οι ισπανικές αρχές διαίρεσαν την ισπανική επικράτεια σε τρεις χωριστές περιοχές, αποκαλούμενες, αντιστοίχως, «περιοχή I», «περιοχή II» και «περιοχή III». Η περιοχή II, την οποία αφορά η υπό κρίση υπόθεση, περιλαμβάνει απομακρυσμένες και λιγότερο αστικοποιημένες περιοχές, οι οποίες αντιστοιχούν στο 2,5 % του ισπανικού πληθυσμού. Στην περιοχή αυτή, οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί, ελλείψει εμπορικού ενδιαφέροντος, δεν επένδυσαν στην ψηφιοποίηση, με συνέπεια οι ισπανικές αρχές να θεσπίσουν δημόσια χρηματοδότηση.

- 6 Τον Σεπτέμβριο του 2007 το Consejo de Ministros (Υπουργικό Συμβούλιο, Ισπανία) θέσπισε το εθνικό πρόγραμμα για τη μετάβαση στην ΕΨΤ, στόχος του οποίου ήταν η επίτευξη ποσοστού καλύψεως του ισπανικού πληθυσμού από την υπηρεσία ΕΨΤ αντίστοιχου του ποσοστού καλύψεως του εν λόγω πληθυσμού από την αναλογική τηλεόραση το 2007, ήτοι ποσοστού καλύψεως άνω του 98 % του πληθυσμού αυτού και του συνόλου ή σχεδόν του συνόλου του πληθυσμού στις αυτόνομες κοινότητες της Χώρας των Βάσκων, της Καταλονίας και της Ναβάρρας (Ισπανία).
- 7 Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι καλύψεως που τέθηκαν για την ΕΨΤ, οι ισπανικές αρχές προέβλεψαν τη χορήγηση δημόσιας χρηματοδοτήσεως, ιδίως για τη στήριξη της διαδικασίας επίγειας ψηφιοποίησης στην περιοχή II και, ειδικότερα, εντός των περιφερειών των αυτόνομων κοινοτήτων που βρίσκονται στη συγκεκριμένη περιοχή.
- 8 Τον Φεβρουάριο του 2008 το Ministerio de Industria, Turismo y Comercio (Υπουργείο Βιομηχανίας, Τουρισμού και Εμπορίου, Ισπανία) (στο εξής: MITC) εξέδωσε απόφαση με σκοπό τη βελτίωση των τηλεπικοινωνιακών υποδομών και τον καθορισμό των κριτηρίων, καθώς και της κατανομής της χρηματοδοτήσεως των δράσεων για την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας, στο πλαίσιο σχεδίου με τον τίτλο «Plan Avanza». Μέρος του προϋπολογισμού που εγκρίθηκε με την απόφαση αυτή διατέθηκε για την ψηφιοποίηση της τηλεοπτικής μεταδόσεως στη περιοχή II.
- 9 Αυτή η ψηφιοποίηση πραγματοποιήθηκε μεταξύ των μηνών Ιουλίου και Νοεμβρίου 2008. Ακολούθως, το MITC μετέφερε κονδύλια στις αυτόνομες κοινότητες, οι οποίες δεσμεύτηκαν να καλύψουν τις λοιπές λειτουργικές δαπάνες από τους προϋπολογισμούς τους.
- 10 Τον Οκτώβριο του 2008 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να διαθέσει πρόσθετα κονδύλια για την επέκταση και τη συμπλήρωση της καλύψεως της ΕΨΤ στο πλαίσιο των προγραμμάτων ψηφιακής μεταβάσεως που έπρεπε να υλοποιηθούν κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους 2009.
- 11 Ακολούθως, οι αυτόνομες κοινότητες κίνησαν τη διαδικασία επεκτάσεως της ΕΨΤ. Για τον σκοπό αυτό, διοργάνωσαν δημόσιους διαγωνισμούς ή ανέθεσαν την επέκταση αυτή σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι αυτόνομες κοινότητες ζήτησαν από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως να αναλάβουν την εν λόγω επέκταση.
- 12 Στις 18 Μαΐου 2009 υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τη SES Astra SA καταγγελία σχετικά με καθεστώς ενισχύσεων που θέσπισε το Βασίλειο της Ισπανίας προς διευκόλυνση της μεταβάσεως από την αναλογική τηλεόραση στην ΕΨΤ στην περιοχή II. Κατά τη SES Astra, το καθεστώς αυτό περιελάμβανε μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση, ικανή να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ της πλατφόρμας επίγειας ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως και της πλατφόρμας δορυφορικής μεταδόσεως.
- 13 Με έγγραφο της 29ης Σεπτεμβρίου 2010, η Επιτροπή γνωστοποίησε στο Βασίλειο της Ισπανίας την απόφασή της να κινήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ διαδικασία σχετικά με το επίμαχο καθεστώς ενισχύσεων για το σύνολο της ισπανικής επικράτειας, πλην της Αυτόνομης Κοινότητας Καστίλλης-Λα Μάντσα, περιφέρειας για την οποία κινήθηκε χωριστή διαδικασία.
- 14 Ακολούθως, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση, το άρθρο 1 του διατακτικού της οποίας ορίζει ότι η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε στους διαχειριστές της πλατφόρμας επίγειας τηλεόρασης για την ανάπτυξη, τη συντήρηση και την εκμετάλλευση του δικτύου ΕΨΤ στην περιοχή II εφαρμόστηκε κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, με εξαίρεση την ενίσχυση που χορηγήθηκε σύμφωνα με το κριτήριο της τεχνολογικής ουδετερότητας. Το άρθρο 3 του διατακτικού της αποφάσεως αυτής διατάσσει την ανάκτηση από τους διαχειριστές ΕΨΤ αυτής της ασυμβίβαστης ενισχύσεως, την οποία έλαβαν άμεσα ή έμμεσα.

- 15 Με τις αιτιολογικές σκέψεις της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή εκτίμησε, πρώτον, ότι οι διατάξεις που είχαν θεσπιστεί σε κεντρικό επίπεδο και οι συμβάσεις που είχαν συναφθεί μεταξύ του MITC και των αυτόνομων κοινοτήτων αποτελούσαν τη βάση του συστήματος ενισχύσεων για την επέκταση της ΕΥΤ στην περιοχή II. Στην πράξη, οι αυτόνομες κοινότητες εφαρμόσαν τις κατευθυντήριες γραμμές της Ισπανικής Κυβερνήσεως σχετικά με την επέκταση της ΕΥΤ.
- 16 Δεύτερον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το επίμαχο μέτρο έπρεπε να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Συναφώς, η Επιτροπή επισήμανε, ιδίως, ότι οι ισπανικές αρχές ανέφεραν μόνον την περίπτωση της Αυτόνομης Κοινότητας της Χώρας των Βάσκων, προκειμένου να υποστηρίξουν ότι δεν υφίστατο κρατική ενίσχυση βάσει των προϋποθέσεων που έχει θέσει το Δικαστήριο με την απόφαση της 24ης Ιουλίου 2003, Altmark Trans και Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, στο εξής: απόφαση Altmark, EU:C:2003:415). Εντούτοις, κατά την άποψη της Επιτροπής, δεν πληρούνταν η πρώτη προϋπόθεση της αποφάσεως αυτής (στο εξής: πρώτη προϋπόθεση Altmark), σύμφωνα με την οποία, αφενός, η δικαιούχος της ενισχύσεως επιχείρηση πρέπει να είναι πράγματι επιφορτισμένη με την εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας και, αφετέρου, οι υποχρεώσεις αυτές πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένες. Εξάλλου, ελλείψει διασφαλίσεως του χαμηλότερου κόστους προς το γενικό συμφέρον της ως άνω αυτόνομης κοινότητας, δεν πληρούνταν ούτε η τέταρτη προϋπόθεση της εν λόγω αποφάσεως.
- 17 Τρίτον, η Επιτροπή εκτίμησε ότι το επίμαχο μέτρο δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνιστά κρατική ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά, βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ, παρά το γεγονός ότι το μέτρο αυτό αποσκοπούσε στην επίτευξη σαφώς καθορισμένου σκοπού γενικού συμφέροντος και ότι υφίστατο πλημμελής λειτουργία της οικείας αγοράς. Κατά την Επιτροπή, το εν λόγω μέτρο δεν συνήδε προς την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας και, ως εκ τούτου, δεν ήταν σύμφωνο προς την αρχή της αναλογικότητας και δεν αποτελούσε πρόσφορο μέσο για να διασφαλιστεί η κάλυψη με ελεύθερα κανάλια για τους κατοίκους της περιοχής II.
- 18 Τέταρτον, η Επιτροπή εκτίμησε ότι, εφόσον η εκμετάλλευση επίγειας πλατφόρμας δεν έχει οριστεί με επαρκή σαφήνεια ως δημόσια υπηρεσία, το επίμαχο μέτρο δεν μπορούσε να δικαιολογηθεί βάσει του άρθρου 106, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 19 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 30 Αυγούστου 2013, οι νυν αναιρεσείουσες άσκησαν προσφυγές με αίτημα την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.
- 20 Το Γενικό Δικαστήριο, αφού άκουσε τους διαδίκους, αποφάσισε, με διάταξη της 9ης Φεβρουαρίου 2015, να συνεκδικάσει τις υποθέσεις προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.
- 21 Προς στήριξη των προσφυγών τους, οι νυν αναιρεσείουσες προέβαλαν τέσσερις λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αντλείτο από παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Οι λοιποί λόγοι ακυρώσεως προβλήθηκαν επικουρικά. Ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αφορούσαν τη συμβατότητα της επίμαχης ενισχύσεως με την εσωτερική αγορά. Οι λόγοι αυτοί αντλούνταν από μη τήρηση των προϋποθέσεων εγκρίσεως του άρθρου 106, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ. Με τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως που προέβαλαν, οι νυν αναιρεσείουσες υποστήριζαν ότι η Επιτροπή εσφαλμένα χαρακτήρισε τη Retegal ως «δικαιούχο παράνομης κρατικής ενισχύσεως».
- 22 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε όλους τους λόγους ακυρώσεως επί της ουσίας και, ως εκ τούτου, τις προσφυγές στο σύνολό τους.

Αιτήματα των διαδίκων

- 23 Με την αίτηση αναίρεσεως, οι αναιρεσεύουσες ζητούν από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
 - να αποφανθεί αμετακλήτως επί των προσφυγών ακυρώσεως και να ακυρώσει την επίδικη απόφαση, και
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα·
- 24 Η Επιτροπή και η SES Astra ζητούν από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναίρεσεως και να καταδικάσει τις αναιρεσεύουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναίρεσεως

- 25 Προς στήριξη της αιτήσεώς τους αναίρεσεως, οι αναιρεσεύουσες προβάλλουν τέσσερις λόγους αναίρεσεως. Ο πρώτος λόγος αναίρεσεως αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν ακύρωσε εν μέρει την επίδικη απόφαση, μολονότι δέχθηκε τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως των νυν αναιρεσειουσών, ο οποίος αντλείτο από πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τον χαρακτηρισμό της Retegal ως δικαιούχου παράνομης ενισχύσεως. Ο δεύτερος λόγος αναίρεσεως αντλείται από παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για τον χαρακτηρισμό του επίμαχου μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως. Ο τρίτος λόγος αναίρεσεως αντλείται από παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι το μέτρο αυτό έχει επιλεκτικό χαρακτήρα. Ο τέταρτος λόγος αναίρεσεως αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία του άρθρου 14 ΣΛΕΕ και του άρθρου 106, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, καθώς και του πρωτοκόλλου αριθ. 26 σχετικά με τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος.

Επί του πρώτου λόγου αναίρεσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 26 Με τον πρώτο λόγο αναίρεσεως που προέβαλαν, οι αναιρεσεύουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον, κατόπιν της αναλύσεως του προβληθέντος εκ μέρους τους τετάρτου λόγου ακυρώσεως, στην οποία προέβη, έπρεπε να δεχθεί εν μέρει τις προσφυγές τους, όπως επιτάσσει το άρθρο 264 ΣΛΕΕ.
- 27 Πρώτον, οι αναιρεσεύουσες υποστηρίζουν ότι, όπως δέχθηκε το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το διατακτικό αποφάσεως της Επιτροπής πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων της αποφάσεως αυτής. Επισημαίνουν ότι το διατακτικό της επίδικης αποφάσεως δεν επαναλαμβάνει, βεβαίως, ρητώς την ταυτότητα των δικαιούχων ούτε το ποσό της ενισχύσεως. Εντούτοις, η διαλαμβανόμενη στο διατακτικό παραπομπή στην ενότητα 6.2 της αποφάσεως αυτής και, συνεπώς, στις αιτιολογικές σκέψεις 193 και 194 αυτής καθιστά άνευ εννόμου αποτελέσματος τις διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στις σκέψεις 149 έως 163 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 28 Δεύτερον, κατά τις αναιρεσεύουσες, υπό το πρίσμα των άρθρων 13 και 14 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 1999, L 83, σ. 1), το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε νομίμως να δεχθεί,

με τη σκέψη 153 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 193 και 194 της επίδικης αποφάσεως περιορίζονταν στην παροχή των πληροφοριών που ήταν αναγκαίες για την ανάκτηση της επίμαχης παράνομης ενισχύσεως.

- 29 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο, μολονότι έκρινε, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ότι καμία συνέπεια δεν πρέπει να συναχθεί από τις αιτιολογικές σκέψεις της επίδικης αποφάσεως με τις οποίες η Επιτροπή προσδιόρισε τους δικαιούχους και το ποσό της προς ανάκτηση ενισχύσεως, κακώς παρέλειψε να αποφανθεί κατά τρόπον ώστε η διαπίστωση αυτή να αντανakλάται στο διατακτικό της αποφάσεώς του.
- 30 Τέταρτον, οι αναιρεσείουσες εκτιμούν ότι, λόγω της παραλείψεως αυτής, οι ισπανικές αρχές δεν θα είναι σε θέση, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανακτήσεως της επίμαχης παράνομης ενισχύσεως, να εκτιμήσουν το περιεχόμενο της επίδικης αποφάσεως, αντίθετα προς ό,τι επιτάσσει, μεταξύ άλλων, η αρχή της ασφάλειας δικαίου.
- 31 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι αυτός ο πρώτος λόγος αναιρέσεως στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεδομένου ότι, σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες, η απόφαση αυτή δεν δέχεται κανένα από τα επιχειρήματα που αυτές προέβαλαν πρωτοδίκως.
- 32 Η SES Astra εκτιμά ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτος, καθόσον στην πραγματικότητα αποσκοπεί στην αμφισβήτηση των εκτιμήσεων των πραγματικών περιστατικών στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 33 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως που προέβαλαν, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, με το οποίο το Γενικό Δικαστήριο δέχτηκε τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως που είχαν προβάλει, ο οποίος αντλείτο από πλάνη εκτιμήσεως ως προς τον χαρακτηρισμό της Retegal ως δικαιούχου της επίμαχης παράνομης ενισχύσεως, έπρεπε να οδηγήσει σε μερική ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.
- 34 Στο μέτρο που το επιχείρημα των αναιρεσειουσών αφορά την ύπαρξη προβαλλόμενης ασυνέπειας μεταξύ του σκεπτικού και του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της SES Astra όσον αφορά το απαράδεκτο του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως.
- 35 Επί της ουσίας, ο υπό κρίση λόγος αναιρέσεως στηρίζεται σε προδήλως εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 36 Συγκεκριμένα, από τις σκέψεις 151 και 160 της αποφάσεως αυτής προκύπτει σαφώς ότι, αντίθετα προς όσα υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες, το Γενικό Δικαστήριο δεν δέχτηκε τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, αλλά τον απέρριψε ως αλυσιτελή.
- 37 Συναφώς, από τη σκέψη 153 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο απάντησε, συγκεκριμένα, στα επιχειρήματα των νυν αναιρεσειουσών υπενθυμίζοντας ότι η Επιτροπή, με τις αιτιολογικές σκέψεις 189 έως 195 της επίδικης αποφάσεως, οι οποίες περιλαμβάνονται στην ενότητα 6.2 της αποφάσεως αυτής, περιορίστηκε να παράσχει πληροφορίες στο Βασίλειο της Ισπανίας σχετικά με τους δικαιούχους του επίμαχου μέτρου, προκειμένου το κράτος μέλος αυτό να μπορέσει να εκπληρώσει τις προβλεπόμενες στα άρθρα 3 και 4 της εν λόγω αποφάσεως υποχρεώσεις ανακτήσεως και ενημερώσεως που υπέχει.

- 38 Εξάλλου, ως προς το σημείο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, στο μέτρο που η Επιτροπή είχε κρίνει, με την αιτιολογική σκέψη 193 της επίδικης αποφάσεως, αφενός, ότι η κατάσταση στη Γαλικία ενέπιπτε στην κατηγορία καθεστώτος ενισχύσεων στην οποία η επέκταση του δικτύου είχε ανατεθεί σε δημόσια επιχείρηση που ενεργούσε με την ιδιότητα του διαχειριστή δικτύου και, αφετέρου, ότι η Retegal ήταν ο δικαιούχος του επίμαχου μέτρου σε αυτή την αυτόνομη κοινότητα, οι κρίσεις αυτές αποτελούσαν προκαταρκτική εκτίμηση στο στάδιο της αποφάσεως αυτής όσον αφορά την αξιολόγηση της νομιμότητας του επίμαχου καθεστώτος ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι διαπιστώσεις αυτές δεν αποτελούσαν νομικά δεσμευτική θέση όσον αφορά την κατάσταση στη Γαλικία και τον χαρακτηρισμό της Retegal ως δικαιούχου της ενισχύσεως, δεδομένου ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 189 της επίδικης αποφάσεως, η κατάσταση αυτή εξακολουθούσε να υπόκειται στην εκτίμηση των ισπανικών αρχών.
- 39 Κατά συνέπεια, με τη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Βασίλειο της Ισπανίας όφειλε να καθορίσει, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 της εν λόγω αποφάσεως ανακτήσεως της επίμαχης ενισχύσεως, εάν η επίμαχη ενίσχυση στη Γαλικία εξέφευγε της υποχρεώσεως ανακτήσεως υπό το πρίσμα των περιεχομένων στα άρθρα 1 και 3 της αυτής αποφάσεως στοιχείων, ερμηνευομένων υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων 185 και 186 αυτής. Επομένως, στο μέτρο που οι νυν αναιρεσείουσες υποστήριζαν, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή είχε προβεί σε εσφαλμένες διαπιστώσεις όσον αφορά την προς ανάκτηση ενίσχυση στη Γαλικία, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε την επιχειρηματολογία αυτή αλυσιτελή.
- 40 Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναίρεσεως είναι απορριπτέος ως προδήλως αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου αναίρεσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 41 Με τον δεύτερο λόγο αναίρεσεως που προέβαλαν, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι έσφαλε ως προς την έκταση του ελέγχου που όφειλε να διενεργήσει, βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου, καθόσον επικύρωσε τον χαρακτηρισμό του επίμαχου μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως, στηριζόμενο στις σκέψεις 57, 61 και 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Υποστηρίζουν, συναφώς, ότι το Γενικό Δικαστήριο ούτε έλεγξε την ακρίβεια των πραγματικών περιστατικών που επικαλέστηκε η Επιτροπή, ούτε έλαβε υπόψη στοιχεία που αυτές είχαν προβάλει ενώπιόν του, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την οικονομική φύση της οικείας δραστηριότητας.
- 42 Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε προδήλως εσφαλμένη περιγραφή της επίμαχης δραστηριότητας στη Γαλικία, κρίνοντας, μεταξύ άλλων με τη σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ήταν δυνατή η εμπορική εκμετάλλευση του δικτύου ΕΨΤ, ενώ οι νυν αναιρεσείουσες είχαν αποδείξει πρωτοδίκως ότι αυτό δεν συνέβαινε, λόγω των τεχνικών χαρακτηριστικών και του επιπέδου των εξοπλισμών του εν λόγω δικτύου καθώς και της εφαρμοστέας κανονιστικής ρυθμίσεως. Εντεύθεν συνάγεται παραμόρφωση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών της συγκεκριμένης υποθέσεως και μη συμμόρφωση προς τη νομολογία περί της εκτάσεως του δικαστικού ελέγχου όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις.
- 43 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο, παραλείποντας να λάβει υπόψη, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το γεγονός ότι το επίμαχο δίκτυο δεν αποτελεί αντικείμενο εμπορικής εκμεταλλεύσεως και δεν έχει σχεδιασθεί για να αποτελέσει αντικείμενο τέτοιας εκμεταλλεύσεως, δεν άσκησε πλήρη έλεγχο ως προς το κατά πόσον το επίμαχο μέτρο ενέπιπτε ή όχι στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, κατά την εθνική νομοθεσία, οι κοινότητες σε συνεργασία με τις αυτόνομες κοινότητες θα παρείχαν αποκλειστικώς την υπηρεσία υποστηρίξεως του σήματος της ΕΨΤ.

Η υπηρεσία αυτή δεν θα μπορούσε να παρασχεθεί παρά μόνον εντός των περιοχών όπου δεν υφίσταται καμία κάλυψη της ΕΨΤ και χωρίς κανένα οικονομικό αντάλλαγμα. Δεν θα συνεπαγόταν καμία στρέβλωση του ανταγωνισμού και θα χαρακτηριζόταν ως δημόσια υπηρεσία στο εθνικό δίκαιο.

- 44 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε το εθνικό δίκαιο, και ιδίως τη δωδέκατη πρόσθετη διάταξη του βασιλικού διατάγματος 944/2005, δεχόμενο, με τη σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το επίμαχο δίκτυο μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την παροχή άλλων υπηρεσιών πλην της ΕΨΤ, ενώ από το εθνικό δίκαιο προκύπτει σαφώς ότι η εκμετάλλευση του εν λόγω δικτύου ήταν δυνατή μόνον για την ΕΨΤ.
- 45 Η Επιτροπή και η SES Astra εκτιμούν ότι αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος. Αφενός, αποσκοπεί στην αμφισβήτηση εκτιμήσεων στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά. Αφετέρου, περιορίζεται στην επανάληψη ήδη προβληθέντων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου επιχειρημάτων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 46 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες αφορά τις φερόμενες ως εσφαλμένες εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου που περιλαμβάνονται στις σκέψεις 57, 61 και 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όσον αφορά την οικονομική φύση της επίμαχης δραστηριότητας στη Γαλικία. Οι εκτιμήσεις αυτές είχαν ως αποτέλεσμα να υποπέσει το Γενικό Δικαστήριο σε πλάνη περί το δίκαιο, χαρακτηρίζοντας το επίμαχο μέτρο ως «κρατική ενίσχυση», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.
- 47 Όπως προκύπτει από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται στα νομικά ζητήματα. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να προβαίνει στη διαπίστωση και εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών και να εκτιμά τα αποδεικτικά στοιχεία. Η εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων δεν συνιστά συνεπώς, υπό την επιφύλαξη της περιπτώσεως της παραμορφώσεως του περιεχομένου τους, νομικό ζήτημα υποκείμενο, αυτό καθεαυτό, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 21ης Απριλίου 2016, Dansk Automat Brancheforening κατά Επιτροπής, C-563/14 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2016:303, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 48 Εξάλλου, δυνάμει των ιδίων διατάξεων και του άρθρου 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να παραθέτει επακριβώς τα επικρινόμενα στοιχεία της αποφάσεως της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν συγκεκριμένα το αναιρετικό αίτημα. Δεν συμμορφώνεται προς τις επιταγές που απορρέουν, ως προς την αιτιολόγηση, από τις ανωτέρω διατάξεις αίτηση αναιρέσεως η οποία, χωρίς καν να περιλαμβάνει επιχειρήματα που να αποσκοπούν ειδικώς στον προσδιορισμό του νομικού σφάλματος που ενέχει ενδεχομένως η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, περιορίζεται στην επανάληψη ή στην κατά γράμμα παράθεση των λόγων και επιχειρημάτων που προβλήθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, περιλαμβανομένων και εκείνων που στηρίζονταν σε πραγματικούς ισχυρισμούς που ρητώς απορρίφθηκαν από το δικαστήριο αυτό. Συγκεκριμένα, μια τέτοια αίτηση αναιρέσεως αποτελεί στην πραγματικότητα αίτηση για απλή επανεξέταση της ασκηθείσας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγής, πράγμα που δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 21ης Απριλίου 2016, Dansk Automat Brancheforening κατά Επιτροπής, C-563/14 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2016:303, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 49 Πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, κατά βάση, με τον υπό κρίση λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες αποσκοπούν ακριβώς, επαναλαμβάνοντας, κατ' ουσίαν, τα ίδια επιχειρήματα με αυτά που προέβαλαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, να αμφισβητήσουν τις διαπιστώσεις και τις

εκτιμήσεις πραγματικών περιστατικών στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο της εξετάσεως του πρώτου και του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως. Με τον τρόπο αυτό, επιδιώκουν, στην πραγματικότητα, να επιτύχουν επανεξέταση των πραγματικών περιστατικών που προέβαλαν και των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισαν πρωτοδίκως, προκειμένου να αποδείξουν, αφενός, ότι η δράση που ανέπτυξε η Αυτόνομη Κοινότητα της Γαλικίας αποτελούσε άσκηση δημόσιας εξουσίας και όχι οικονομική δραστηριότητα και, αφετέρου, ότι το επίμαχο μέτρο δεν συνεπαγόταν μεταβίβαση πόρων.

- 50 Δεύτερον, όσον αφορά τις φερόμενες παραμορφώσεις των πραγματικών περιστατικών και του εθνικού δικαίου που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες, αυτές οφείλουν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων που μνημονεύονται στη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, να αναφέρουν επακριβώς τα στοιχεία που παραμόρφωσε το Γενικό Δικαστήριο και να αποδείξουν τα σφάλματα στα οποία υπέπεσε κατά την ανάλυση και τα οποία, στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς του, το οδήγησαν στην παραμόρφωση αυτή. Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να απαιτείται να πραγματοποιηθεί νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (βλ., συναφώς, απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Γαλλίας και Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, σκέψη 99 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 51 Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα που αντλούνται από παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών πρέπει εξαρχής να απορριφθούν, καθόσον, με την επιχειρηματολογία τους, οι αναιρεσείουσες δεν προέβαλαν κανένα στοιχείο από το οποίο να προκύπτει προδήλως ότι το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε τέτοια παραμόρφωση.
- 52 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 53 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως που προέβαλαν, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει και υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως επικυρώνοντας, με τη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την αιτιολογική σκέψη 113 της επίδικης αποφάσεως όσον αφορά τον επιλεκτικό χαρακτήρα της ενισχύσεως.
- 54 Κατά την άποψή τους, το Γενικό Δικαστήριο δεν αναφέρει σε ποιο μέτρο η κατάσταση στις κοινότητες της Γαλικίας στην περιοχή II, ήτοι σε αυτές που χρησιμοποιούν την επίγεια τεχνολογία, είναι συγκρίσιμη με αυτή των κοινοτήτων στις οποίες χρησιμοποιούνται άλλες τεχνολογίες, όπως η δορυφορική τεχνολογία. Η εξέταση όμως του συγκρίσιμου χαρακτήρα των καταστάσεων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διαπίστωση του επιλεκτικού χαρακτήρα της ενισχύσεως.
- 55 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι αλυσιτελής και παντελώς αβάσιμος. Υποστηρίζει ότι, εάν ένα μέτρο, το οποίο δεν είναι μέτρο γενικού χαρακτήρα, εφαρμόζεται αποκλειστικώς σε έναν τομέα δραστηριότητας ή στις επιχειρήσεις συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής, πληρούται η προϋπόθεση του επιλεκτικού χαρακτήρα. Εν προκειμένω, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε τηρουμένης της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, η ενίσχυση παραμένει επιλεκτικό μέτρο, καθόσον εφαρμόζεται σε έναν τομέα δραστηριότητας, ήτοι στον κλάδο της ραδιοτηλεοράσεως, και όχι σε όλους τους επιχειρηματίες.
- 56 Η SES Astra υποστηρίζει ότι αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτος και, σε κάθε περίπτωση, παντελώς αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 57 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως που προέβαλαν, οι αναιρεσείουσες επικρίνουν τη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο μέτρο που με αυτή επικυρώνεται η ανάλυση της Επιτροπής ως προς τον επιλεκτικό χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου.
- 58 Η σχετική με τον επιλεκτικό χαρακτήρα του πλεονεκτήματος προϋπόθεση αποτελεί συστατικό στοιχείο της έννοιας της «κρατικής ενισχύσεως» του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι το άρθρο αυτό απαγορεύει τις ενισχύσεις που συνεπάγονται «ευνοϊκ[ή] μεταχε[ίριση] ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής». Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η εκτίμηση της ως άνω προϋποθέσεως επιβάλλει να προσδιορίζεται κατά πόσον, στο πλαίσιο δεδομένου νομικού καθεστώτος, ένα εθνικό μέτρο μπορεί να ευνοήσει «ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής» έναντι άλλων οι οποίοι βρίσκονται, από πλευράς του επιδιωκόμενου με το εν λόγω καθεστώς σκοπού, σε συγκρίσιμη πραγματική και νομική κατάσταση (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Hansesstadt Lübeck, C-524/14 P, EU:C:2016:971, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 59 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση του επαρκούς ή μη χαρακτήρα της αιτιολογίας υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως (αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 453, και της 26ης Ιουλίου 2017, Συμβούλιο κατά Hamas, C-79/15 P, EU:C:2017:584, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Συναφώς, η αιτιολόγηση την οποία επιτάσσει το άρθρο 296 ΣΛΕΕ πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της οικείας πράξεως και από αυτήν πρέπει να διαφαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εκδίδει την πράξη, ούτως ώστε οι μεν ενδιαφερόμενοι να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου, το δε αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να μπορεί να ασκήσει τον έλεγχό του (απόφαση της 8ης Μαρτίου 2017, Viasat Broadcasting UK κατά Επιτροπής, C-660/15 P, EU:C:2017:178, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ως προς την εξέταση της προϋποθέσεως που αφορά τον επιλεκτικό χαρακτήρα μέτρου ενισχύσεως, το Δικαστήριο έκρινε ότι η εξέταση αυτή πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη, προκειμένου να καταστήσει εφικτό τον πλήρη δικαστικό έλεγχο, ιδιαιτέρως όσον αφορά τον συγκρίσιμο χαρακτήρα της καταστάσεως των οικονομικών φορέων που ωφελούνται από το οικείο μέτρο και αυτής των οικονομικών φορέων που εξαιρούνται από αυτό (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά World Duty Free Group SA κ.λπ., C-20/15 P και C-21/15 P, EU:C:2016:981, σκέψη 94).
- 60 Εν προκειμένω, με τη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο απάντησε στο πρωτοδίκως προβληθέν επιχείρημα των νυν αναιρεσειουσών, σύμφωνα με το οποίο η περιεχόμενη στην αιτιολογική σκέψη 113 της επίδικης αποφάσεως αιτιολογία σχετικά με τον επιλεκτικό χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου ήταν ανεπαρκής. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το επιχείρημα αυτό, καθόσον η αιτιολογία αυτή ανέφερε ότι το επίμαχο μέτρο ωφελούσε μόνον τον κλάδο της ραδιοτηλεοράσεως και ότι, στο πλαίσιο του κλάδου αυτού, το εν λόγω μέτρο αφορούσε μόνο τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στην αγορά της επίγεια πλατφόρμας.
- 61 Ο συλλογισμός αυτός ενέχει πλάνη περί το δίκαιο. Συγκεκριμένα, οι αιτιολογικές σκέψεις της επίδικης αποφάσεως, όπως άλλωστε και το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, δεν περιέχουν καμία ένδειξη δυνάμενη να εξηγήσει για ποιο λόγο θα πρέπει να θεωρηθεί ότι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της ραδιοτηλεοράσεως βρίσκονται σε πραγματική και νομική κατάσταση συγκρίσιμη με αυτή των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε άλλους κλάδους ή ότι οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν την επίγεια τεχνολογία βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση σε σχέση με τις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν άλλες τεχνολογίες. Το επιχείρημα της Επιτροπής, σύμφωνα με το οποίο δεν χρειαζόταν καμία σχετική αιτιολογία, δεδομένου ότι η προϋπόθεση του επιλεκτικού χαρακτήρα πληρούται αυτομάτως οσάκις ένα μέτρο εφαρμόζεται αποκλειστικώς σε έναν τομέα δραστηριότητας ή στις επιχειρήσεις συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής, δεν μπορεί να γίνει

δεκτό. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι μέτρο προς όφελος ενός μόνον τομέα δραστηριοτήτων ή μέρους των επιχειρήσεων του τομέα αυτού δεν είναι κατ' ανάγκην επιλεκτικού χαρακτήρα. Πράγματι, αυτό συμβαίνει μόνον αν, στο πλαίσιο δεδομένου νομικού καθεστώτος, το μέτρο έχει ως αποτέλεσμα να ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις σε σχέση με άλλες που ανήκουν σε διαφορετικούς τομείς ή στον ίδιο τομέα και οι οποίες βρίσκονται, υπό το πρίσμα του σκοπού τον οποίο επιδιώκει το καθεστώς αυτό, σε συγκρίσιμη πραγματική και νομική κατάσταση (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, EU:C:2016:971, σκέψη 58).

- 62 Μια τέτοια έλλειψη αιτιολογίας συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου και εμποδίζει, συνεπώς, τον δικαστικό έλεγχο εκ μέρους του δικαστή της Ένωσης.
- 63 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτός.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

- 64 Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως που προέβαλαν, οι αναιρεσείουσες επικαλούνται πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία του άρθρου 14 ΣΛΕΕ και του άρθρου 106, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, καθώς και του πρωτοκόλλου αριθ. 26 σχετικά με τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος. Αυτός ο λόγος αναιρέσεως περιλαμβάνει τρία σκέλη.

Επί του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 65 Το πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο, όσον αφορά την εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη κατά τον καθορισμό της επίμαχης υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ).
- 66 Οι αναιρεσείουσες εκτιμούν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε στην εν λόγω πλάνη περί το δίκαιο με τις σκέψεις 99, 101 και 111 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κρίνοντας ότι η εκμετάλλευση του επίγειου δικτύου δεν ορίστηκε ως ΥΓΟΣ κατά την έννοια της πρώτης προϋποθέσεως Altmark. Υποστηρίζουν, συναφώς, ότι το Γενικό Δικαστήριο περιορίστηκε να αποκλείσει, κατ' αρχήν, τη δυνατότητα ορισμού της εκμεταλλεύσεως αυτής ως ΥΓΟΣ, χωρίς να αναλύσει τις ιδιαίτερες περιστάσεις που χαρακτηρίζουν την υφιστάμενη στην περιοχή II υποδομή και, μεταξύ άλλων, το κατά πόσον είναι δυνατή η εμπορική εκμετάλλευση της υποδομής αυτής.
- 67 Κατά τις αναιρεσείουσες, το Γενικό Δικαστήριο περιορίστηκε να εξετάσει, με τις σκέψεις 100 έως 105 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την εθνική νομοθεσία περί τηλεπικοινωνιών, χωρίς να λάβει υπόψη το γεγονός ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου, η αποστολή της παροχής δημόσιας υπηρεσίας ορίστηκε μέσω διαφόρων διαδοχικών επίσημων πράξεων και, μεταξύ άλλων, μέσω της δωδέκατης πρόσθετης διατάξεως του βασιλικού διατάγματος 944/2005 που διέπει την παρέμβαση των περιφερειακών και τοπικών αρχών στην παροχή της δημόσιας υπηρεσίας καθώς και των συμβάσεων συνεργασίας που έχουν συναφθεί μεταξύ του Δημοσίου, της Αυτόνομης Κοινότητας της Γαλικίας και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως της Γαλικίας. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο έσφαλε ως προς την αληθινή φύση της επίμαχης υπηρεσίας.
- 68 Το Γενικό Δικαστήριο έσφαλε, περιοριζόμενο στη διαπίστωση ότι η εκμετάλλευση του επίγειου δικτύου δεν είχε ορισθεί στο εθνικό δίκαιο ως δημόσια υπηρεσία, χωρίς να λάβει υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις που χαρακτηρίζουν την υφιστάμενη υποδομή στην περιοχή II της Γαλικίας. Εκτός αυτού, οι αναιρεσείουσες υπογραμμίζουν ότι, όσον αφορά τις οντότητες στις οποίες ανατίθεται η αποστολή παροχής δημόσιας υπηρεσίας, το εθνικό δίκαιο διευκρινίζει σαφώς ότι αυτή ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως σε συνεργασία με την Αυτόνομη Κοινότητα της Γαλικίας.

Τέλος, όσον αφορά το ζήτημα κατά πόσον οι υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας καθορίζονται όντως από την εθνική νομοθεσία, οι αναιρεσείουσες επισημαίνουν ότι, στη δωδέκατη πρόσθετη διάταξη του βασιλικού διατάγματος 944/2005, διευκρινίζεται ότι η υπηρεσία της οποίας η παροχή ανατίθεται στις περιφερειακές διοικητικές αρχές συνίσταται στην παροχή στους διοικουμένους της υπηρεσίας μεταδόσεως της ΕΨΤ υπό τους όρους που καθορίζει η εθνική ρύθμιση.

- 69 Με τον τρόπο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τη διακριτική ευχέρεια και το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη κατά τον καθορισμό ΥΓΟΣ.
- 70 Η Επιτροπή και η SES Astra εκτιμούν ότι τα επιχειρήματα που αναπτύσσονται προς στήριξη αυτού του σκέλους του λόγου αναιρέσεως είναι, εν μέρει, απαράδεκτα και, εν μέρει, αλυσιτελή.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 71 Με το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως που προέβαλαν, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πολλαπλή πλάνη κατά την εκτίμηση του εθνικού δικαίου, με αποτέλεσμα να αγνοήσει την ύπαρξη στο εθνικό δίκαιο σαφούς ορισμού της υπηρεσίας υποστηρίξεως της ΕΨΤ ως δημόσιας υπηρεσίας κατά την έννοια της αποφάσεως της 24ης Ιουλίου 2003, Altmark (C-280/00, EU:C:2003:415).
- 72 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά την παρατιθέμενη στη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, όσον αφορά τον αναιρετικό έλεγχο των σχετικών με το εθνικό δίκαιο εκτιμήσεων του Γενικού Δικαστηρίου, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ελέγξει αποκλειστικώς και μόνον αν υπήρξε παραμόρφωση του δικαίου αυτού. Συναφώς, η παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να χρειάζεται να πραγματοποιηθεί νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων.
- 73 Εν προκειμένω, με τη σκέψη 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα με τα οποία οι νυν αναιρεσείουσες προέβαλαν ότι ήταν εσφαλμένη η εκτίμηση της Επιτροπής ότι, ελλείψει ρητού χαρακτηρισμού της υπηρεσίας εκμεταλλεύσεως του επιγείου δικτύου ως δημόσιας υπηρεσίας, δεν πληρούνταν η πρώτη προϋπόθεση Altmark. Από τη σκέψη 98 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η επιχειρηματολογία αυτή στηριζόταν κατ' ουσίαν στο γεγονός ότι η ισπανική τηλεόραση καθώς και η υπηρεσία υποστηρίξεως της ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως αποτελούσαν δημόσιες υπηρεσίες δυνάμει της ισπανικής νομοθεσίας.
- 74 Εντούτοις, διαπιστώνεται ότι, υπό το κάλυμμα προβολής της αιτιάσεως ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πολλαπλή πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση της νομοθεσίας αυτής, οι αναιρεσείουσες περιορίζονται, χωρίς να επικαλούνται την παραμικρή παραμόρφωση, να επικρίνουν την ερμηνεία του εθνικού δικαίου, ιδίως της δωδέκατης πρόσθετης διατάξεως του βασιλικού διατάγματος 944/2005, στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο, μεταξύ άλλων, με τις σκέψεις 100 έως 102 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προκειμένου να αντικαταστήσουν την ερμηνεία αυτή με άλλη εναλλακτική ερμηνεία και, συνεπώς, να επιτύχουν νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών. Ουδόλως επιχειρούν να αποδείξουν ότι το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε διαπιστώσεις που προδήλως αντιβαίνουν στο περιεχόμενο του εν λόγω εθνικού δικαίου ή ότι προσέδωσε σε αυτό περιεχόμενο που προδήλως δεν έχει σε σχέση με τα στοιχεία της δικογραφίας.
- 75 Υπό τις συνθήκες αυτές, το επιχείρημα των αναιρεσειουσών, που αντλείται από την ύπαρξη πολλαπλής πλάνης εκτιμήσεως του εθνικού δικαίου, είναι απαράδεκτο.
- 76 Εξάλλου, στο μέτρο που οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν επίσης ότι η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου το οδήγησε να αρνηθεί την εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη για τον καθορισμό των ΥΓΟΣ, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Γενικό Δικαστήριο προηγουμένως, με τη σκέψη 95 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ότι τα εν λόγω κράτη μέλη διαθέτουν ευρεία

εξουσία εκτιμήσεως όσον αφορά τον καθορισμό αυτό και, κατά συνέπεια, ότι ο καθορισμός των υπηρεσιών αυτών από κράτος μέλος μπορεί να αμφισβητηθεί από την Επιτροπή μόνον σε περίπτωση πρόδηλης πλάνης.

- 77 Συναφώς, όπως παραδέχονται άλλωστε οι αναιρεσεύουσες, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, με τη σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά τον έλεγχο στον οποίο προβαίνει, το Γενικό Δικαστήριο οφείλει τουλάχιστον να εξακριβώνει ότι τηρήθηκαν ορισμένα ελάχιστα κριτήρια που αφορούν, μεταξύ άλλων, την ύπαρξη πράξεως δημόσιας εξουσίας που να επιφορτίζει τους εν λόγω επιχειρηματίες με αποστολή παροχής ΥΓΟΣ, καθώς και τον καθολικό και υποχρεωτικό χαρακτήρα της αποστολής αυτής.
- 78 Εν προκειμένω, όπως υπογράμμισε το γενικός εισαγγελέας στο σημείο 136 των προτάσεών του, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, με τη σκέψη 110 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι προσφεύγουσες ουδέποτε προσδιόρισαν ούτε, βέβαια, απέδειξαν ποιες υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας είχαν ανατεθεί στις επιχειρήσεις εκμεταλλεύσεως δικτύου ΕΨΤ, είτε βάσει της ισπανικής νομοθεσίας είτε βάσει συμβάσεων εκμεταλλεύσεως.
- 79 Κατά συνέπεια, πρέπει να κριθεί ως αβάσιμο το επιχείρημα των αναιρεσειουσών, το οποίο αντλείται από το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο απέκλεισε, κατ' αρχήν, τη δυνατότητα ορισμού της εκμεταλλεύσεως του επίγειου δικτύου ως ΥΓΟΣ.
- 80 Επομένως, το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να κριθεί ως, εν μέρει, απαράδεκτο και, εν μέρει, αβάσιμο.

Επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 81 Το δεύτερο σκέλος του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως αντλείται από προβαλλόμενη μη λήψη υπόψη εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου του ορίου της πρόδηλης πλάνης, στο πλαίσιο της εκ μέρους του εξετάσεως της εθνικής νομοθεσίας με την οποία καθορίζεται η επίμαχη ΥΓΟΣ.
- 82 Οι αναιρεσεύουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι, με τη σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον περιορίστηκε να επικυρώσει το περιεχόμενο της αιτιολογικής σκέψεως 121 της επίδικης αποφάσεως, σύμφωνα με το οποίο ο χαρακτηρισμός της εκμεταλλεύσεως συγκεκριμένης πλατφόρμας υποστηρίξεως, εν προκειμένω της επίγεια πλατφόρμας, ως δημόσιας υπηρεσίας θα αποτελούσε πρόδηλο σφάλμα των ισπανικών αρχών. Το Γενικό Δικαστήριο δεν αξιολόγησε την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης κατά τον ορισμό της επίμαχης ΥΓΟΣ και περιορίστηκε στη διαπίστωση ότι δεν υφίσταται σαφής και ακριβής καθορισμός αυτής της ΥΓΟΣ.
- 83 Συνεπώς, κατά τις αναιρεσεύουσες, το Γενικό Δικαστήριο παρέβλεψε ότι η εξουσία εκτιμήσεως των κρατών μελών παρέχει σε αυτά τη δυνατότητα να επιλέξουν συγκεκριμένο τρόπο εκτελέσεως των ΥΓΟΣ, όπως, εν προκειμένω, την επίγεια πλατφόρμα. Συναφώς, οι αναιρεσεύουσες επισημαίνουν αντίφαση με τη σκέψη 78 της αποφάσεως της 26ης Νοεμβρίου 2015, Comunidad Autónoma del País Vasco και Iteiazpi κατά Επιτροπής (T-462/13, EU:T:2015:902), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή διαπίστωσε εσφαλμένα, με την αιτιολογική σκέψη 121 της επίδικης αποφάσεως, ότι οι ισπανικές αρχές υπέπεσαν σε πρόδηλη πλάνη κατά τον καθορισμό της επίμαχης ΥΓΟΣ. Επομένως, οι αναιρεσεύουσες υποστηρίζουν ότι, λαμβανομένων υπόψη της πλημμελούς λειτουργίας της σχετικής αγοράς στην οικεία περιοχή, του γενικού συμφέροντος και του προβλεπόμενου στην οικεία εθνική νομοθεσία στόχου καθολικότητας, ο καθορισμός της εν λόγω υπηρεσίας περιείχε τα ουσιώδη στοιχεία για τον καθορισμό της ως ΥΓΟΣ.

- 84 Η Επιτροπή και η SES Astra εκτιμούν ότι το υπό κρίση σκέλος του λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 85 Με το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες επικρίνουν, κατ' ουσίαν, τη σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι από την αιτιολογική σκέψη 121 της επίδικης αποφάσεως προκύπτει ότι ο ορισμός της εκμεταλλεύσεως της επίγειας πλατφόρμας ως δημόσιας υπηρεσίας συνιστά πρόδηλη πλάνη των ισπανικών αρχών.
- 86 Επισημαίνεται ότι το υπό κρίση σκέλος του λόγου αναιρέσεως συνιστά νέο επιχείρημα το οποίο δεν τέθηκε στην κρίση του Γενικού Δικαστηρίου και, επομένως, είναι απαράδεκτο στο στάδιο της ανααιρετικής διαδικασίας.
- 87 Συγκεκριμένα, από τη σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι οι αναιρεσείουσες δεν αμφισβήτησαν την αιτιολογική σκέψη 121 της επίδικης αποφάσεως.
- 88 Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται στον έλεγχο της νομικής λύσεως που δόθηκε σε σχέση με τους ισχυρισμούς που προβλήθηκαν πρωτοδίκως (διάταξη της 16ης Φεβρουαρίου 2017, *Monster Energy* κατά EUIPO, C-502/16 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2017:139, σκέψη 5 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 89 Κατά συνέπεια, το επιχείρημα που προβλήθηκε προς στήριξη του υπό κρίση σκέλους του λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

Επί του τρίτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 90 Το τρίτο σκέλος του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε διάταξη του εθνικού δικαίου, ήτοι την εγκύκλιο 1/2010 της επιτροπής αγοράς των ισπανικών τηλεπικοινωνιών, που αποτελεί στοιχείο εκτιμήσεως της φύσεως της επίμαχης υπηρεσίας.
- 91 Οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι απέρριψε, με τη σκέψη 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το αντλούμενο από την εγκύκλιο 1/2010 επιχείρημά τους, με την αιτιολογία ότι η εγκύκλιος αυτή δεν προσκομίστηκε ενώπιόν του. Εντεύθεν συνάγεται ασυνέπεια με τις λοιπές αιτιολογίες της σκέψεως αυτής, οι οποίες αφορούν την ερμηνεία του εθνικού δικαίου και τους δικονομικούς κανόνες του Δικαστηρίου, με αποτέλεσμα την προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας. Οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο έλαβε μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας, προκειμένου να προσκομίσει η Επιτροπή ορισμένα στοιχεία του εθνικού δικαίου, στα οποία δεν συμπεριλαμβανόταν η εγκύκλιος αυτή. Υπογραμμίζουν ότι το περιεχόμενο και ο δεσμευτικός χαρακτήρας της εγκυκλίου αυτής δεν αμφισβητούνται από τους διαδίκους. Τέλος, το γεγονός ότι η υπηρεσία υποστηρίξεως της ΕΨΤ εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής της εγκυκλίου 1/2010 συνεπάγεται ότι η υπηρεσία αυτή πρέπει να θεωρηθεί ότι συνιστά δημόσια υπηρεσία.
- 92 Η Επιτροπή εκτιμά ότι, στο μέτρο που οι αναιρεσείουσες αναγνωρίζουν ότι ο ορισμός της επίμαχης υπηρεσίας ως δημόσιας υπηρεσίας δεν επαναλαμβάνεται στην εγκύκλιο 1/2010, δύσκολα γίνεται αντιληπτή η λυσιτέλεια της προβαλλόμενης παραμορφώσεως του εθνικού δικαίου. Εξάλλου, οι

αναιρεσείουσες δεν αναφέρουν σε τι συνίσταται η παραμόρφωση αυτή. Σε κάθε περίπτωση, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε, με τη σκέψη 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε καμία πλάνη περί το δίκαιο.

- 93 Η SES Astra υποστηρίζει ότι το υπό κρίση σκέλος του λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο, διότι οι αναιρεσείουσες δεν αναφέρουν με ποιον τρόπο η εφαρμογή της εγκυκλίου 1/2010 ασκεί επιρροή για την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 94 Με το τρίτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι εσφαλμένα απέρριψε τα επιχειρήματά τους σχετικά με την εγκύκλιο 1/2010, με την αιτιολογία ότι αυτή δεν είχε προσκομιστεί ενώπιόν του, ενώ το Γενικό Δικαστήριο θα μπορούσε να ζητήσει να προσκομιστεί η εν λόγω εγκύκλιος.
- 95 Αυτό το σκέλος του λόγου αναιρέσεως είναι αλυσιτελές. Συγκεκριμένα, από τη σκέψη 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν περιορίστηκε να απορρίψει τα επιχειρήματα που οι νυν αναιρεσείουσες άντλησαν από την εγκύκλιο 1/2010 επειδή αυτή δεν προσκομίστηκε ενώπιόν του, αλλά διαπίστωσε, επικουρικώς, ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν αποδείκνυαν ότι η υπηρεσία εκμεταλλεύσεως επίγειου δικτύου είχε οριστεί ως δημόσια υπηρεσία κατά την έννοια της αποφάσεως της 24ης Ιουλίου 2003, Altmark (C-280/00, EU:C:2003:415). Ωστόσο, οι αναιρεσείουσες δεν προβάλλουν κανένα συγκεκριμένο επιχείρημα το οποίο να κλονίζει τη διαπίστωση αυτή.
- 96 Δεδομένου ότι έγινε δεκτός ο τρίτος λόγος αναιρέσεως, πρέπει βάσει αυτού να ανααιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

Επί της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

- 97 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, εάν η αίτηση αναιρέσεως κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση. Τούτο ισχύει εν προκειμένω.
- 98 Συναφώς, αρκεί να επισημανθεί ότι, για τους λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 60 έως 62 της παρούσας αποφάσεως, η επίδικη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί λόγω παραβάσεως ουσιώδους τύπου.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 99 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αυτό αποφαινεται επί των εξόδων. Το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, ορίζει ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 100 Δεδομένου ότι η αίτηση αναιρέσεως των αναιρεσειουσών έγινε δεκτή και η επίδικη απόφαση ακυρώθηκε, πρέπει, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα των αναιρεσειουσών, να καταδικασθεί η Επιτροπή να φέρει, εκτός από τα δικά της δικαστικά έξοδα, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι αναιρεσείουσες στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας καθώς και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν αυτές πρωτοδίκως.

¹⁰¹ Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η SES Astra ως παρεμβαίνουσα, τόσο ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου όσο και ενώπιον του Δικαστηρίου, φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) **Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 26ης Νοεμβρίου 2015, Comunidad Autónoma de Galicia και Retegal κατά Επιτροπής (T-463/13 και T-464/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:901).**
- 2) **Ακυρώνει την απόφαση 2014/489/ΕΕ της Επιτροπής, της 19ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.28599 [(C 23/2010) (πρώην NN 36/2010, πρώην CP 163/2009)] που έχει χορηγηθεί από το Βασίλειο της Ισπανίας για την ανάπτυξη της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης σε απομακρυσμένες και λιγότερο αστικοποιημένες περιοχές (εκτός της Καστίλλης-Λα Μάντσα).**
- 3) **Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Comunidad Autónoma de Galicia (Αυτόνομη Κοινότητα της Γαλικίας, Ισπανία) και η Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA (Retegal) στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας καθώς και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν αυτές πρωτοδίκως.**
- 4) **Η SES Astra SA φέρει τα δικαστικά έξοδά της.**

(υπογραφές)